

№ 178 (20691) 2014-рэ илъэс мэфэку ІОНЫГЪОМ и 25-рэ

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Тхакіом Іукіагъ

Тыгъуасэ АР-м и Ліышъхьэу Тхьакіущынэ Аслъан Адыгеим итхэкіо ціэрыіохэм ащыщэу, Урысыем итхакІохэм я Союз хэтэу **Цуекъо Юныс зэ**јукјэгъу дыријагъ. Тхаком итворчествэ, июфшагъэхэм, гухэлъэу тапэкіэ иіэхэм, адыгэ литературэм инепэрэ мафэ ахэр атегущы агъэх, яеплъыкіэхэмкіэ зэдэгощагьэх.

тиІэхэм, шІэныгьэлэжьхэм, тхакІохэм, нэмыкІэу творчествэм пылъхэм сигуапэу бэрэ caloкіэ, — къыіуагъ Тхьакіущынэ Аслъан. — Ахэм яеплъыкІэхэм такъыпкъырыкІызэ, республикэм икультурнэ щы ак Іэ хэхъоныгъэу едгъэшІыщтхэр,

— ЦІыф Іушэу, ІэпэІасэу проект зэфэшъхьафхэр тэгъэнафэх. УиІофшІагъэхэм, зэкІэми хэзыгъэ ямыІэу, осэ ин афэпшІыныр къалэжьыгъ, джы уздэлажьэрэри, ащ ипычыгьоу къыдэбгъэкІыгъэхэри Іофышхоу сэлъытэ.

> Республикэм ипащэ сыдигьокіи титхакіохэм ынаіэ зэ

ратетым, зэрэщымыгъупшэхэрэм, амалэу щыІэмкІэ зэраде-Іэрэм фэш лъэшэу къызэрэфэразэхэр Цуекъо Юныс къыхигъэщыгъ, «тхьауегъэпсэу» къыриlуагъ, джырэблагъэ къыдигъэкІыгъэ тхылъэу «ЛІышІэжь» зыфиІорэр къыритыгь. ТхакІом къызэриІуагъэмкІэ, ар трилогиеу «Унэ плъыжь» зыфиюу зыдэлажьэрэм иящэнэрэ пычыгъу. ЯтІонэрэ пычыгъоу «ЛІакъом итамыгъ» зыфиІорэр 1995-рэ илъэсым къыдэкІыгъ, апэрэ пычыгьоу «Мыжъо пкъэу хэтlагъэхэр» зышъхьэм джыри Іоф дешіэ.

Джащ фэдэу тапэкІи ІофшІэгъабэ ІэкІэкІынэу, псауныгъэ пытэ иІэнэу ТхьакІущынэ Аслъан тхакІом фэлъэІуагъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Гум и Мафэ ипэгъокІэу

Илъэс къэс Іоныгъом иаужырэ тхьаумафэ гум и Дунэе мафэ хагъэунэфыкіы. Ащ къыдыхэлъытагъэу Адыгэ Республикэм медицинэ профилактикэмкіэ и Гупчэ тыгъуасэ пресс-зэјукіэ щыкіуагъ. Іофтхьабзэм хэлэжьагъэх ыпэкіэ зигугъу къэтшіыгъэ гупчэм иврач шъхьаіэу Мэт Заремэ, ащ игуадзэу Шэуджэн Мариет, АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкіэ и Министерствэ испециалист-эксперт шъхьа ву Піэпіэ Фатимэ.

ЗэрагъэунэфыгъэмкІэ, лъыр пкъышъолым къызэрэщекІокІырэм епхыгъэ узхэм къахэкІэу дунаим ехыжьхэрэм ябагъэкІэ я 2-рэ чІыпІэр ахэм аубыты. ЗэкІэмкІи Урысыем мыщ фэдэ уз иІэу исыр миллион 22-м ехъу. Мы гумэкІыгъом Адыгеими щиухьагъэп. Мыщ гум епхыгъэ узэу щагъэунэфыхэрэм япроцент хэкІырэп, зэрэинэу къанэ. Нэжъ-Іужъхэр зыгьэгумэкІырэ узхэр зызэдгъапшэхэкІэ, лъыр зэрэзекІорэм епхыгъэ узхэм апэрэ чІыпІэр аІыгъ.

– Гум и Дунэе мафэ фэгъэхьыгъэу ІэзэпІэ учреждениеу республикэм итхэм Іофтхьабзэхэр ащыкІощтых, къејуатэ Шэуджэн Мариет. — Ахэм япчъэхэр зэІухыгъэщтых, зилъыдэкІуае, ионтэгъугъэ зэзыгъэшІэнхэ гухэлъ зиІэхэр, специалистхэм упчІэжьэгъу афэхъу зышІоигъохэр къырагъэблаупчІэхэр ахэм афагъэзэнхэ алъэкІыщт, джэуапынчъэу зыпари къагъэнэштэп.

Мыекъопэ районым ит псэупІэу Каменномостскэм зигугъу къэтшІыгьэ узым фэгьэхьыгъэ Іофтхьабзэ щызэхащэщт. Гум и Мафэу ащ щыкоощтым шоигъоныгъэ зиІэр зэкІэ къекІолІэн, ахэм пкІэ хэмылъэу япсауныгъэ изытет ауплъэкІун, ягумэкІыгъохэр врачхэм афагъэзэн алъэкІыщт.

Мыщ фэдэ Іофтхьабзэу тиреспубликэ щызэхатщэхэрэм пшъэрылъ шъхьаю яюр узыр

хэмыүжъыныхьэзэ къыхэгъэщыгъэныр ары, elo Гупчэм иврач шъхьа-Ізу Мэт Заремэ. — ЦІыфым ипсауныгъэ изытет лъыплъэу, зэхъокІыгъэх. ЗыгъэгумэкІыхэрэ ныгъэ иІэ зэрэхъоу ІэзэпІэ учреждениехэм якІуалІэ зыхъукІэ, узым икъежьапІэ агъэунэфыщт, ащ Іэзэгъу фэхъущтых. ЯтІонэрэ пшъэрылъэу Іофтхьабзэм иІэр гуузым къыздихьын ылъэкІыщтхэм цІыфхэр ащыдгъэгъозэнхэр, анаІэ атырадзэным фэтщэнхэр ары. Къыхэгъэщыгъэн фае пэшІорыгъэшъ Іофтхьабзэхэр зэхапщэхэ зыхъукІэ, инфаркт е инсульт къызэузын зылъэкІнщтхэм япчъагъэ бэкІэ нахь макіэ пшіын зэрэплъэкІыщтыр.

ЗэхэщакІохэм къызэрэхагъэщыгъэмкІэ, пресс-зэјукјэм пшъэ-

рылъэу иІагъэр цІыфхэр япсауныгъэ лъыплъэнхэу, ашхырэм фэсакъынхэу, тутын е нэ-

щаухъумэным фэщэгъэнхэр ары. Врачхэм сыд фэдиз ІофшІэн зэшІуахыми, цІыфым ежь ипсамыкI шъон пытэхэм за- уныгъэ къызэриухъумэщ- *пъан тырихыгъ*.

тым ишъыпкъэу пылъын dae.

ГЪОНЭЖЬЫКЪО Сэтэнай. Сурэтыр Іэшъынэ Ас-

Адыгэ шъуашэм и Мафэ фэгъэхьыгъэ Іофтхьабзэу зэрахьащтхэр

Іофтхьабзэхэр зыщыкІощтыр: къ. Мыекъуапэ, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние.

Мафэр — 2014-рэ илъэс, Іоныгьом и 28-рэ.

Іофтхьабзэхэр сыхь. 18.00-м рагъэжьэщтых.

18.00-м — адыгэ шъуашэм и Мафэ фэгъэхынгъэ торжественнэ зэјукіэ щыіэщт (Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние);

20.00-м — Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние ыпашъхьэ дэжь адыгэ джэгу щызэхащэщт.

КІэлэпіуныр ясэнэхьат

ЦІыф пэпчъ Іофшіэн гъэнэфагъэ иізу мэлажьэ. Зыхэм ящыіэныгъэ хэхъухьэгъэ-хэшіыхьагъэхэм, янасып кызэрихынгым елыныгызу ясэнэхыт зэрагъэгъоты. Ащ къикіырэп яюф амыгъэцакіэу е Іэпэдэлэл ар ашіэу. Зиіофшіэн шіу зылъэгъухэу, егугъухэу, гухахъо ащ хэзыгъотэжьхэрэри макіэп. Ау щыіэх иакъыл къызщыкіогъэ уахътэм къыщегъэжьагъэу ыгукІэ зы сэнэхьат къыхихыгъзу, къыгъашізрэм ыгуи ыпси етыгъзу ащ рылажьэу.

КІэлэпІу сэнэхьатыр къыхэ--иси неІшфоІк мехфіцір еспіскиє ны. Ащ дакІоуи уфэзыгъэчэфын Іофтхьабзэхэр, сэ къызэрэсщыхъурэмкІэ, хабзэм икъу фэдизэу зэрихьэхэрэп, гукъау нахь мышІэми. Зигугъу къэсшІырэр лэжьапкІэр, материальнэ-техническэ базэр, кІэлэцІыкІу ІыгьыпІэхэм язэтегьэпсыхьан, нэмыкІхэри.

Непэ зигугъу къэсшІы сшІоигъо бзылъфыгъэхэр Мыекъопэ кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэу N 9-м, «Жъогъобыным» щэлажьэх. Симболэт Сариет Аминэ ыпхъумрэ ЛІынэ Саидэ Сэфэрбый ыпхъумрэ илъэс пчъагъэ хъугъэу кІэлэпІу сэнэхьатым рэлажьэх. Мыхэм апшъэрэ категорие къафагъэшъошагъ, Сариет Урысые Федерацием народнэ гъэсэныгъэмкіэ иіофышіэ гъэшіуагъ, тІури «Адыгеим икІэлэпІу-2010» зыфиlорэ зэнэкъокъум ипризерых. Мызэу, мытюу яюфшІэн щытхъу ыкІи рэзэныгъэ

тхылъхэмкІэ АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Министерствэ хигъэунэфык ы-

Сариет бзылъфыгъэ зэкlужь, гоlу, акъылышlу, цlыф шъаб, ымакъэ Іэтыгъэу гущыІ у илъэс пчъагъэми зэхэтхыгьэп. Сабыйхэр икlасэх, ежьхэми зэряфэшъуашэу ишІулъэгъу къыфагъэзэжьы. Мафэ къэс сабыймэ Іэдэб, шІулъэгъуныгъэ, зэгурыІоныгъэ, гукІэгъу ахэлъыным емызэщыжьэу Іоф дешІэ. Къэзыуцухьэхэрэ дунаим тынчэу, дырагъаштэу хэуцонхэ амал аригъэгъотыныр, яІэкІоцІ дунай нахь ин, нахь бай ышІыныр ипшъэрылъ шъхьаІэу зыфегъэуцужьы.

Саиди сабыйхэм ыкІи нытыхэм тикІэсэ дэд. Гуфэбэныгъэу сабыйхэм афыриІэр гъунэнчъ, ынапэкІи ишэнкІи зэдиштэу зэкІужь, рэхьат, тынч, ыгукІи ыпсэкІи къыхихыгъэ сэнэхьатым хьалэлэу рэлажьэ.

СыдигъокІи ынэгу зэ-Іухыгьэ, угумэкІэу упчІэ горэмкІэ зыфэбгьэзагъэмэ, иджэуап хьазыр, хэкІыпІэми къыпфеусэщт, угуи къыдишэешт.

Мы бзылъфыгъитІур сыд фэдизэу зэтекІхэми, зэфэдэу къахэбгъэщынэу ахэлъыр зы — сабый пэпчъ зэрэдунай псаур икъу фэдизэу къызэрагурыІорэр ыкІи хэушъхьафыкІыгъэ екІолІакІэ къызэрэфагъотышъурэр ары. Ар шІэныгъэ псау екъу ыкІи зыІэ къихьэ-

шъурэр профессионал шъыпкъэр ары.

«Жъогъобыныр» сэ сыгукІэ къыспэблагъ, сыда пІомэ сисабыищи мыр ятІонэрэ унэ афэхъугъ, щапіугъэх.

Непэ фэдэу къэсэшІэжьы сишъаоу Дамир зэрэціыкіу дэдэм къыхэкІэу сыфэгуитІоу, сытещыныхьэу, джыри бзэ тэрэзи Іумылъэу, зэрэхъущтыри сымышізу мы кізлэціыкіу ІыгыпІэм кызэрэсщэгьагьэр. Ау гукІодыгьо щымыІэу, зэкІэри дэгъу зэрэхъущтымкІэ сыкъагъэгугъэгъагъ ыкІи илъэс пчъагъэхэм ар къагъэшъыпкъэжьыгъ — сисабый фэчэфэу сыдигъокІи мыщ кІуагъэ, сэри сыгукІэ сырэхьатыгъ. Джыри къыхэзгъэщымэ сшІоигьор «Жъогьобыныр» сыдигьокІи адыгэ шэн-зэхэтыкІэхэм афэгъэхьыгъэ ІофтхьабзэхэмкІэ зэрэбаир ары. Тыбзэ идэхагъэ, тикультурэ ибайныгъэ тисабыйхэм аlэкlэгъэхьэгъэнымкІэ ар ІэпыІэгъушІухэм зэу ащыщ. КІэлэцІыкІу ІыгьыпІэм ипащэу Піатіэкъо Тэмарэ Нурбый ыпхъум кІэлэпІуным ищы-Іэныгьэ рипхыгь ыкІи мыпшъыжьэу непи нычэпи ащ дэлажьэ.

-ыш фоі шым сілек еілек зышІэхэрэр иІэпыІэгъух — методистэу Даур Марыет Хьэсанбый ыпхъур, музыкэмкІэ кІэлэегъаджэу Къудайнэт Анисэт, кіэлэпіухэр, пщэрыхьакіохэр, нэмыкІхэр.

ЗэгурыІоныгъэшхо хэлъэу ны-тыхэмрэ кІэлэпІухэмрэ тиуахътэ псынкlэу, къызхэтымышІэу чъагъэ. Джы тисабыйхэр еджэпІэ гъогум зыщытехьащтхэ уахътэр къэсыгъэшъ, «Гъогумаф!» ятэІо. Тхьэм насыпышІохэу, бэгъашІэхэу, хахъо яІэу, акъыли, былыми щымыкІэхэу щегъаІэх.

ЗэкІэ мы кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэм Іоф шызышІэхэрэм. тикІэлэпІу кІасэхэу Сариетрэ Саидэрэ ны-тыхэм ацІэкІэ тхьашъуегъэпсэушхо ясэю, тафэраз, тисабыйхэр къагъэгъунагьэх ыкІи къагъэдэхагъэх, Іэдэб дахэ ахэльыным сыдигьокІи пылъыгъэх. Арышъ, яІофшІэн мыпсынкІэ гухахъо хагъуатэу, агукІэ ыгъэразэхэу, ежьхэми зэкІэри къафэразэхэу, ядунай мамырэу, псауныгъэ пытэ яІзу джыри бэрэ псэунхэу сафэлъаю!

ДЕЛЭКЪО Римм.

● «ЖЪОГЪОБЫНЫМ» ИКІЭТХЭГЪУ

КІэтхапкІэр сомэ 38,5-рэ

Гъэзетхэр, журналхэр къызэрэратхыкіырэ уасэхэр ошіэ-дэмышізу Урысыем и Почтэ лъэшэу къыІэтыгъ. А утыныр кІэлэцІыкІумэ апае къыдэкіырэ журналэу «Жъогъобын» зыфиюрэми къытефагъ. Ыпэрэ илъэсхэм журналыр къызэрэратхыкіыщтыгъэ уасэр фэдитіу хьазыркіэ нахьыбэ хъугъэ, 2015-рэ илъэсым къыпфэкіоным пае джы сомэ 38,5-рэ лъыптын фае.

Шъыпкъэр пощтмэ, джырэ уасэу щыіэхэмкіэ ар лъапіэп. Журналыр шъо зэфэшъхьафхэр зиlэ сурэтхэмкlэ гъэкlэрэкlагъэу илъэсым тlогъогогъо къыдэкІы. Зы номерым тефэрэр соми 10 икъупэрэп. Конверт къызэрыкІом сомэ 16 — 18 зиуасэкІэ, ар бэп. а журналыр къызыфыдэ кіыхэрэр зэрэеджэкіо ціыкіухэр, ахъщэ къызэра!эк!эмыхьэрэр къыдалъытэу кІэтхапкІэр къамыІэтыгъэми хъущтгъагъэ. Ау гухэкІ хъурэр журналыр зыгъэхьазырхэрэми, ар къыдэзыгъэкІырэ Адыгэ тхылъ тедзапіэми ахъщэу тырагъэкіуадэрэр бэдэдэми, кІэтхапкІэм ызыщанэ нахь ахэм зэраlумыкІэжьырэр ары. Адрэр зэкІэ кІэтхагъэхэм зэраІэкІигъэхьащт закъом пае почтэм ештэ.

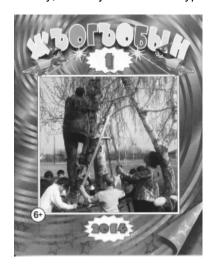
Ащи зыгорэущтэу уезэгъыни почтэм иІофшІэн уигъэразэщтыгъэмэ. ЛэжьапкІэу къаратырэр зэрэмакІэм пае письмэзехьэхэр икъоу зимыІэхэр къуаджэхэм ахэтых. КІэтхагъэхэм игъом гъэзетхэр, журналхэр зэрафамыхыырэм, зыфамыхыхэхэрэри зэрэщыІэм итхьаусыхэ ашІэу бэрэ зэхэпхыщт. Почтэхэм япащэхэм ащкІэ макъэ ябгъэІугъэми, зэхафыщтэу зэраюрэм юфыр шюкІырэп.

ЕджэкІо цІыкІухэу журналыр къизытхыкІыхэрэм. ахэмэ къафизытхыкІырэ ны-тыхэм. еджапІэхэм адыгабзэр ащязыгъэхьырэ кІэлэегъаджэ хэм, нэмыкІхэуи «Жъогъобыным» икІэгъэтхэнкІэ илъэс къэс зишІуагъэ къытэзыгъэкІыхэрэм джыри тызаращыгугъырэр, кіэтхапкіэр къаіэтыгъэми, ыпэкІэ къызэрэтІуагъэу, непэ уасэу щыІэхэмкІэ ар зи арыхэпышъ, джыри алъэкІ къамыгъанэу къыддэІэпыІэнхэу ары. Журналым икІэгъэтхэнкІэ зишІуагъэ къытэзыгъэкІыхэрэм лъэшэу тафэрэзэшт.

ЗэкІэ еджэкІо цІыкІухэм агу рихьэу журналыр гъэпсыгъэныр ІэшІэхэп. Тэ, журналым иредакцие иІофышІэхэм, кІэлэцІыкІухэм япсихологие, ядунэееплъыкІэ, агу рихьыщтхэр зэрэзэфэмыдэхэр къыдэтлъытэхэзэ, журналыр нахь гъэшІэгъон хъуным тишъыпкъэу

тыпылъми, ар къыддэхъупэу сфэюшъущтэп. Етlани дэгъум гъунэ имыІэу аІоба! Ти-ІофшІэн анахьэу къэзыгъэхьылъэрэр «кlэлэцlыкlумэ апае тхэу тхакІо тиІэжьэп» пІоми зэрэхъущтыр, еджэкІо цІыкІухэу къытфатхэхэрэр зэрэмакІэр ары.

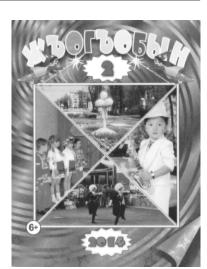
МыщкІэ анахь пэрыохъу инэу къытшіошіырэр еджэкіо цыккухэм къатхырэр къыздалъхьащт конвертыр зэрэлъапіэр, ыпэкіэ къызэрэсіогъахэу, ар сомэ 16 — 18-м нэсы, шьо зэфэшъхьафхэр зиІэ сурэт ащ кІыгъужьы зыхъукІэ, ар зытырябгъэхынми тефэщтыр зэрэмымакІэр ары. Ау а зэкІэмэ атефэщтым фэдэ зыщыплІ зитхыгъэ, ежь къыгъэхьыгъэу зисурэт журналым къыдахьэхэрэм афэдгъэхьыжьыщт шъхьаем, ащ игугъу мызэу, мытюу гъэзетми жур-

налми къащытшІыгъэшъ, зыфэшІыр къэшІэгьуаеу, анаІэ тырамыдзэрэм фэд, зыгъэцакІзу къахэкІырэр мэкІэ дэд. ИННкІэ заджэхэрэр, «страховое свидетельство» зыфиlорэм ксерокскІэ техыгьэу зитхыгьэ, зисурэт журналым къыдэхьагъэхэм къытфагъэхьын фае, ахэр щымыІ эу бухгалтерым хэти ахъщэ фигъэхьын фитэп, хьакъулахь инспекцием къыфидэе енк мехеІымик дехА лед ятэ иехэм, паспортми атехыгъэр къагъэхьыми хъущт.

Ныбджэгъу цІыкІухэр! Журналым шъукъыфатхэмэ тигопэщт. ШъунаІэ зытежъугъэтын фаехэр зэкІэ къэтІон хъумэ, тхыгъэ кІыхьэ хъущт. «Жъогьобыныр» къызфакІохэрэм, ащ еджэхэрэм къыдахьэхэрэмкІэ гьозэнхэ алъэкІыщт. Арэу щытми, къэжъугъэхьымэ хъущтхэм ащыщэу заулэ ягугъу къэт-

Рассказ ціыкіухэр, усэхэр, тыкъэзыуцухьэрэ дунаим, къэкіыхэрэм, псэушъхьэхэм шіулъэгьоу афышъуиІэр, шъуилъэпкъыбзэ зэрэжъугъэлъапІэрэр, спортымкіэ, орэд къэюнымкІэ, къэшъонымкІэ зэнэкъокъухэм шъуазэрэхэлажьэрэр, бэ, бэ ахэм афэдэу шъунаІэ зытежъугъэтымэ хъущтыр. Ахэм афэгьэхьыгьэ тхыгъэхэр, шъуисурэт шІыгъэхэр къэжъугъэхьыхэмэ дэгъу. Жур-

налым къыдэхьагъэхэу шъугу рихьыгьэхэм. шъузымыгьэрэзагъэхэм, къыдахьэмэ шъушІоигьохэм къатегущы эрэ тхыгъэхэр къытфэжъугъэхьызэ шъушІымэ тышъуфэрэзэщт. Шъуитхыгъэхэм, «етlaн» шъумыlo жьэу, ахъщэу атефэр къышъуфядгъэхьыжьыным пае ищык агъэу ыпэк э зигугъу къэтшІыгъэхэр акІыгъумэ дэгъу дэд.

КъишъутхыкІ, шъуедж, шъукъыфатх, ныбджэгъу цІыкІухэр, шъощ пае къыдэкІырэ журналэу «Жъогъобыным»! Шъуитхыгъэхэм тыкъяжэ.

ПЭНЭШЪУ Сэфэр. Журналэу «Жъогъобыным» иредактор.

ГЪЭТЭРЭЗЫЖЬЫН

Тыгъуасэ къыдэкІыгъэ номерым ия 3-рэ нэкІубгъо ит тхыгъэу «Фаер еплъын елъэкlы» зыфиlорэм икъежьапlэ «ирадио къулыкъу» зыфиюрэ гущы ит Тур хэзыгъ. Зэрэтхыгъэн фэягъэр: «Телерадиокомпаниеу «Адыгеим» ирадио къулыкъу икъэтынхэм якъыдэк ын...»

Адыгэ шъуашэм и Мафэ фэгъэхьыгъ

Дунаим льэпкь минитф щэпсэу. Льэпкь пэпчь къырашІэжьэу шъуашэ зэригъэфагъэ. Шъыпкъэ, непэ лъэпкъмэ янахьыбэр цІыфым ифэпакІэкІэ къэшІэжьыгъуае хъугъэ. Ау цыфышъхьэм ищы эныгъэ къэгъэзап э фэзыш ырэ хъугъэ шагъэхэм льэпкь шъуашэр амалышюу, Ізубытыпізкіз пштэмэ екюу зыщыхъурэр бэ. Мы аужырэ лІэшІэгъуныкъом лъэпкъ шъуашэр игъэкІотыгъэу адыгэ щыІакІэм хэгъэщагъэ хъугъэ.

«Щыгъын – гуащэ...»

(Адыгэ гущыІэжъым щыщ)

КъэшъокІо купхэм ямызакъоу, нысэщэ джэгухэмкІэ, лъэпкъ зэхахьэхэмкіэ, къэралыгъо мэфэкіхэмкіэ лъэпкъ шъуашэр лъэпкъыбэ зыщыпсэурэ хэгъэгоу УрысыемкІэ лъэпкъ зэшх. лъэпкъ зэгъэкІvн амал хъугъэ.

Адыгэ Республикэм мы Іофым лъэпсэ гъэнэфагъэ щидзыгъ. Общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» игукъэкІыкІэ илъэс заулэ хъугъэу адыгэ шъуашэм и Мафэ хагъэунэфыкІы.

2014-рэ илъэсыр адыгэм ищы акторо итарихъро ильос хом чыристан диным ишапхъохьалэмэтэу хэзыгьэуцощт Іофыгьомэ ащыщ Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэ и Унашъокіэ адыгэ шъуашэм и Мафэ зэрэреспубликэу илъэс къэс щагъэмэфэкІынэу Парламентым зэриштагъэр.

ЗэрэхэдгьэүнэфыкІыгьэу, адыгэхэм язакъоп дунаим лъэпкъ шъуашэ щызэзгъэфагъэр. Урысыер пштэмэ, лъэпкъ 800-м къехъурэмэ ялыкохэм мы къэралыгъор псэупІэ афэхъугъ. Адыгэ Республикэм лъэпкъи 105-мэ ялыкІохэр щэпсэух. Непэрэ адыгэм идунэететыкІэ ухаплъэмэ, тарихъ гъогоу къыкІугъэмрэ адыгэм ынэгу кІэкІыгъэмрэ къыдэплъытэмэ, лъэпкъ шъуашэм и Мафэ илъэс къэс бгъэмэфэкІыным осэ лыягъэ фыуегъэшІы.

2010-рэ илъэсым рекlокlыгъэ кІэтхыкІыжьыным къызэригьэлъэгъуагъэмкІэ, Урысыем адыгэу 713 727-рэ щэпсэу. Арышъ, хэкужъым къинагъэхэр ары зэрэдунаеу нэмыкІ лъэпкъхэм ахэпхъагъэу ащыпсэурэ адыгэхэм ягугъапіэр, яплъапіэр.

Адыгэ шъуашэм тарихъым -ест иси метахку еспичипесищ хъанэ археологием исаугъэтхэм къаушыхьаты. Анахьэу мыщкІэ ІзубытыпІэр 1896-рэ илъэсым урыс археологэу Н.И. Веселовскэм Шытхьалэ къэунэІуашъхьэхэу къыщитІыжьыгъагъэхэм къачІэкІыгъэ хьап-щыпхэр ары. Шытхьэлэ къзунэ-Іуашъхьэхэр я XIV — XV-рэ лІэшІэгъухэм къахеубытэх.

Адыгэр адрэ лъэпкъхэм къахэзыгьэщэу, ежь лъэпкъыри зыпкъырызыгъэплъыхьажьэу, тыдэ щыпсэурэ адыги зэзыщхэу, купкупэу ипхъыхьагъэу къэралыгъо зэфэшъхьафхэм ащыпсэурэ ады-

гэм изэпышlапlэхэм адыгэ шъуашэр зэу ащыщ.

Илъэсым щыщэу зы мафэ адыгэу зэкІэ дунаим тетхэр ялъэпкъ шъуашэ ащыгъэу пчэгум къызэрихьащтыр къыдэплъытэмэ, адыгэ шъуашэм и Мафэ дунэе зэгьэкіу мафэу, ампест едместиновидутес супест зэзэгъыныгъэмрэ янэпэеплъ хъунэу къытщэхъу.

Сыд фэдэрэ лъэпкъ шъуаши лъэпкъым тарихъ гъогоу къыкІугьэм къыкІэкІуагь. ХэгьэунэфыкІыгьэн фаемэ ащыщыр гурыт ліэшіэгьухэм адыгэхэм адиштэрэ гъэтІылъыкІзу пхъэмбаим дэлъэу, щыгъын хэшык ыгъэхэр ашыгъэу яхьадэхэр зэрагъэтІылъыщтыгъэр ары. Ащ ишІуагъэкІэ илъэс 700

- 600-кІэ узэкІэІэбэжьмэ, адыгэ бзылъфыгъэ шъуашэр джэнэ гупэ зэгохыгъэу, джырэ саем ехьщырэу зэрэшІыгьагьэр нафэ къытфэхъу. Мы къэунэlуашъхьэхэм къачахыгъэ тыжьын блэрыпсхэу тыжьын мэсталъэхэр зыпышІагъэхэм я ХХ-рэ лІэшІэгъум икъежьапІэхэм анэсыфэ адыгэ бзылъфыгъэ шъуашэм къыдаштэщтыгьэ тыжьын тхылъылъэхэм япрототипэу зэрэщытыгьэр къаушыхьаты. Шытхьэлэ къэvнэlvашъхьэхэм бзылъфыгъэ джэнэ кlыlутелъым (саем) ышъо зыфэдагьэри къагьэунэфы. А лъэхъаным щыІэгъэ адыгэ бзылъфыгъэхэм сэе куплъыр, шхъуантІэр, уцышъор, гьожьыр ашІогохьэу зэрэщытыгьэр къа-

Мы дунаим уахътэм зызэрэщихъожьырэм фэдэу, шъуашэми — бзылъфыгъэ хъун, хъулъфыгъэ хъун – зэхъокіыныгъэхэр фэхъух. Ау зыпкъ итэу щэч зыхэмылъыгъэр цІыфым итеплъэ дэхагъэм ишапхъэу халъагъощтыгъэр ары.

Адыгэ бзылъфыгъэм итеплъэу дэхагъэм ишапхъэ пэблагъэкІэ алъытэщтыгьэм шъуашэри тегьэпсыхьагь: пшъашъэр бгы псыгьо чынтізу, мыплізіубгьоу, лъэпсынкІэ-ищыгъэу щытын фэягъэ. Хъулъфыгъэр — плІэІубгъо бгыпсыгьоу, лъэгупцІагьэ хэмыльэу, зэкІэупкІагьэу, Іэпкъ-лъэпкъ пытэу, лы лыягъэ пымылъэу щытыгъ. Шъуашэри ащ диштэ-

Бзылъфыгъэ шъуашэу уахътэкІэ къэдгъэгъунэн тлъэкІыщтым

аужырэ ліэшіэгьу зытіум зэхьокІыныгьэ гьэнэфагьэхэр фэхъугъэх. Ахэм зэу ащыщыр саемрэ кіэкіымрэ къарыкіуагьэр

Лъэпкъ шъуашэхэм ямызакъоу, зэрэдунаеу щызекіорэ щыгъыныр зэфэпхьысыжьмэ, ар зытелажьэрэр ІофыгъуитІу.

А ІофыгъуитІум атегъэпсыхьагь лъэпкъ шъуашэм ипшъэрылъи. Апэрэр — щыгъыным цІыфым итеплъэ щыкlагъэу иlэхэр хигъэкІокІэнэу, хиушъэфэнэу ары.

ЯтІонэрэ шъошэ шІыкІэр зыфэлажьэрэр — цІыфым ыпкъышьол, итепльэ дэхагьэу хэльыр нахь къыкІигъэтхъэу, нахь нэрылъэгъу къышІыныр ары.

Адыгэ шъуашэр зыфэлажьэрэр ятІонэрэ мурадыр ары: цІыфым ипкъышІуагъэ, иІуплъэ, идэхагъэ унаІэ тырыуигъэдзэн, нахь гу лъыуигъэтэныр ары.

Ау адыгэ шъуашэм лъэпкъым идэхагъэ гу лъыуигъэтэрэ къодыеп. А дахэкІэ алъытэрэ шапхъэм цыф пкъышъолыр тыригъэпсыхьаныри адыгэ шъуашэм ипшъэрылъмэ ащыщ. ГущыІэм пае, шъохътаныр, корсетыр, пштэмэ, ащ ямышІыкІэ пшъэрылъ ыгъэцакІэщтыгъэр: пшъэшъэжъыер Іэтахъом ныбжьыкІэ зиуцокІэ, шъохътаныр (сэхътаным хэшІыкІыгъэ корсетэу данэ зыкІэбзагьэр) щалъэти, чэщи мафи зыщимыхэу щыгъыщтыгъэ. Ащ пшъэшъэбгыр псыгъоу, чынтІэ ехъулІэщтыгъэ.

Бзылъфыгъэр лъэпсынкІэ хъуным пае сэхътан шъо шъабэм хэшІыкІыгъэ цокъэ хъураем ишІогьэшхо къакІощтыгьэ: иягьэ къемыкІэу, лъакъом къемыгуаоу, цокъэ хъураем озылъфыгъэр лъэпсынкІэ ехъулІэщтыгъэ.

Бзылъфыгъэм изакъоп, хъулъфыгъэ лъэкъошъо-лъэгупцІэри адыгэхэм яджэгъуагъ. Ар эстетикэм ишапхъэхэм язакъоп зыпкъ къикІыщтыгъэр. Адыгэ хъулъфыгъэр шыбгым исыгъ, шыущтыгъэ, лъэсэу гъогууанэ зэпичыштыгъэп. Ащ къыхэкІэу адыгэ хъулъфыгъэм имаистэ зэтелъ — сэхътан маистэ шъабэр, сэхътан лъаер, сэхътан цокъэ хъураер — а пшъэрылъым игъэцэкІэн тегъэпсыхьэгъагъ.

Бзылъфыгъэ шъуашэм изы Іахьэу щыгьыныр — ижъырэижъыжьым пкъыгъуитфэу зэ-

хэтыгъэ: шъохътаныр, джэнэ кlакор, джэнэ Іэгьопэ кlыхьэр, кІэкІыр, саер. Мы пкъыгъуитфым язэфыщытыкІэ уахътэм къыздихьыгьэ зэхъокІыныгьэхэр фэхъугъэх. Апэрэмкіэ, кіэкіыр ыпэрэм сэе чІэгьым чІалъхьэрэ щыгынну тыжын чырухэмкіэ гъэупкІэпкІэгъагъэмэ. нэужым кІэкІыр щыгъын кІыІутелъэу, джанэм ыкlыlv тыралъхьэу, сае зыщамылъэми, джэнэ кіэкі зэтелькІэ цІыфхэм уарыхахьэмэ къекІоу альытэ хъугьэ. Ащ къыхэкіэу тыжьын чыіоу кіэкіыр зэрагьэупкІапкІэщтыгьэр шъхьафэу, сэхътан Іабгьоу къэтабэ зытебзагьэм шъодэнкІэ тырахъытэмэ, саеми, кІэкІыми бгъэдадзэ фэдэу къадаштэу хъугъэ.

Непэ Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей тыжьын чыІоу чІэлъхэр, зэкІ пІоми хъунэу, бгъэдэдзэ шъхьафхэу, узфэе саеми кlыбгъэгъун плъэкlынэу, «мычыІужьхэу», гъэдэхэлъэ къодыеу агъэфедэхэу хъугъэх. Ащ дакloy кlэкlым ыкъуапэхэу дышъэ идэгъэ шъабэкІэ гъэдэхагъэхэу сэе кІэзэгоум къыкъощыщтыгъэхэри — гъэдэхалъэхэу, бгырыпхыпс цІыкІуитІу апыдагьэу, саем ычІэгь — пшъашъэм ыбг ыкlыбкlэ щызэкъуапхэу аублагъ. Ащ фэдэ гьэдэхэльэ бгырыпх «нэпцІхэри» шъуашэм изы Іахьэу музей коллекциехэм къахэфэх.

Непэ адыгэ саехэм ябзыкІи, ядыкіи, яидакіи, ягъэдэхакіи бэкІэ ижъырэ классическэ шъуашэм ит сэе — кІэкІ зытельым шъхьащэкІы. Дышьэр машинэкІэ радэу хъугъэ. Идэгъэшъабэр нахьыбэу идэгъэпхъашэкІэ зэблахъу. Ижъырэ саем о угу къызщыкІырэ чІыпІэм тхыпхъэр тебдэнэу щытыгъэп. Тхыпхъэ идагъэхэм чІыпІэ гьэнэфагьэ яІагь: сэекІэ къуапэхэр, кІэкІым ыкъуапэхэр ыкІи сэе Іэшъхьэбэлагьыр (Іэцогъур) арыгъэ. Адыгэ эстетикэр зыпкъ итэу, егъэлыегъэ гъэкіэрэкіэныр емыкіоч щытыгъ. Джырэ тхыпхъэм чыпіэмкіэ нахь фитыныгъэхэр фагъэшъуашэ хъугъэ.

Хъулъфыгъэ шъуашэри шапхъэм шъхьадэмыкІэу Іахь гъэнэфагьэкіэ зэгьэкіугьэщтыгьэ: джэнэ чІэгъчІэлъ, джэнэ кІы-Іутель, къэптал, цый, кlaкlo. Ыпэрэм цыем ычІэгъ шэфыдэ джанэрэ ашъо джанэрэ чІэлъыщтыгъэ. Ашъо джанэр щэбзащэр къэзыубытрэ щыгъыныгъ. Адыгэ хъулъфыгъэ шъуашъм ашъо джанэр я XVIII - XIX-рэ ліэшіэгъухэм къанэсэу яІэрыфэгъущтыгъэ, гынкІэ къагъэорэ Іашэр бэшІагъэу агъэфедэщтыгъэми. Ар къызхэкІы-

щтыгъэр адыгэ шъолъырым -мичнохш мехеплын ечисахимичим рэ къэлатымрэ яомэкъэ джэрпэджэжь пэрыохъу зэрэфэхъущтыгьэр ары. Щабзэр зыщагьэфедэрэм ашъо джанэр псэухъумалъэу, зэоліым ищыгьын-шъуашэ зы пкъыгьоу хэтыгь.

Хъулъфыгъэ шъуашэм изы пкъыгъу кlaкlop. Klaкlop сыд фэдэ ліакъом къыхэкіыгъэ хъулъфыгъэмкІи Іэрыфэгъу. Ау анахьэу зиlэдэжьыгьэр зекloлымрэ зэолымрэ. Сыд фэдэ уахътэми гьогууанэ зэпызычыщт хъулъфыгъэмкІэ кІакІор осэнчъэщтыгъэ.

Адыгэ бзылъфыгъэ шъуашэри, хъулъфыгъэ шъуашэри, зэманым къыздихьыгъэ хъугъэ-шlагъэхэм къахэкІэу, Кавказыр лъэпкъгъэпс унапІэ зыфэхъугъэ лъэпкъыбэмэ аштагъ. Ащ фэдэх индоевропеибзэ зыlулъ ижъырэ иран цІыф лъэпкъхэу осетинхэр, тыркубзэ зыІулъ лъэпкъхэу бэлъкъархэр, къэрэщайхэр, нэгъойхэр. Анахьэу хъулъфыгъэ шъуашэр ары Кавказым къыщыхъугъэ лъэпкъ пстэуми аштагъэр, ижъырэ Кавказ лъэпкъхэу ермэлхэмрэ гурджхэмрэ къащегъэжьагъэу бэмышІэу Кавказыр псэупІэ зыфэхъугъэ къэзэкъхэм ащыкіэкіыжьэу зэгупсэфылІагъэхэр.

Адыгэ бзылъфыгъэ шъуашэм адыгэ шъолъырым щыкІэдзагьэу Осетием, Ингушетием, Чэчэн хэгъэгури къыдиубытэу, зыщиушхугъ, ижъырэ кавказ лъэпкъхэм ябзылъфыгъэхэм ягунэсэу, апсэ идэхапІэ хэгьэщагьэу хъугъэ. Адыгэ бзылъфыгъэ шъуашэм дагъыстан лъэпкъхэм нахь зыфаlажэ. Ар тарихъ лъапсэ зиІэ дунэееплъыкІэ шъхьаф зыпкъ къикІыгъэр.

Адыгэ шъуашэм и Мафэ къэралыгьо лъапсэ иІэ зэрэхъугъэр лъэпкъыр зыгъэгушхорэ хъугъэ-шІагъ. Мы мэфэкІым лъэгъо мафэу хищыгъэм адыгэ ныбжьык Іэхэр гуфит-шъхьафитхэу, блэкІыгьэр акъылкІэ къагъэгъунэн алъэкІэу ехъулІэнхэу, Адыгэ хэкуми, зэрэхэгъэгоуи — Урысыеми шІэныгъэрэ сэнаущыгъэрэкІэ телэжьэнхэм тегъэпсыхьагъэхэу пІугъэнхэмкІэ амалышІоу ущыгугъын плъэкіыщт.

УНЭРЭКЪО Мир. ШІэныгъэлэжь.

Зэхэзыщагъэр ыкІи къыдэзыгъэкІырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащы-

АДЫГЭ ШЪУАШЭМ И МАФЭ ИПЭГЪОКІ

ТшІодах, тызэфещэ

Адыгэ шъуашэм и Мафэ Іоныгъом и 28-м хэбзэ шапхъэ хэлъэу апэрэу тиреспубликэ щагъэмэфэкіыщт. Адыгеим культурэмкіэ изаслуженнэ Іофышіэу, тарихъ шіэныгъэхэмкіэ кандидатэу Шъхьаплъэкъо Гъучіыпсэ мэфэкіым ехъулізу гущыізгъу тыфэхъугъ.

жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет итхьаматэу Шъхьэлэхъо Аскэр, ащ иІофшІэгъухэр мэфэкІым изэхэщакІох. Бэрэ тызэІокІэ. Ансамблэу «Налмэсым» концертыр

– Адыгэ шъуашэм имэ– кІэ сыда?

Адыгэ шъуашэр зыщыгъ цІыфыр зыплъэгъукІэ узэгупшысэрэр къытаюба.

лъытэ. Адыгэ шъуашэр зыщыгъ

Адыгэ шъуашэр е nalop

зыщилъэныр къезымыгъэ-

 Саlокіэ. Сэри а зыфапіорэмэ сащыщыгъ. Адыгэ паІор сшІодах, ау зыщыслъэмэ сакъыхэщыщтэу къысщыхъущтыгъ. Джы адыгэ паlор сигуапэу зыщысэлъэ. Тишъуашэ тесэжьын фае. Ар зэрэдахэм фэдэу дахэу зетхьащт — джары тимэфэкІи зыфэгъэхьыгъэр.

Мэфэкіыр дэгъоу кіонэу шъуфэтэІо.

Тхьауегъэпсэу. Сурэтым итыр: Шъхьаплъэкъо Гъучіыпс.

кіурэмэ уаюкіа?

псэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

> Редакциер зыдэщыІэр: 385000,

къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ

гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэрпшъэдэкІыжь зы-

хьырэ секретарыр: 52-16-77. E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-

гъэр: Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

OAO-y «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> ЗэкІэмкІи пчъагъэр 4046 Индексхэр 52161 52162

> > Зак. 3115

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

> Редактор шъхьаІэр Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр

> МэщлІэкъо Саид

ПшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр Гъогъо **3ap**

рэп, — elo Шъхьаплъэкъо ГъучІыпсэ. — Адыгэ шъуашэм и Мафэ зыкlыхахыгъэр цlыфым игупшысэ, игулъытэ, ишІэжь япхыгьэу зэрэщытыр ары. Бзэ зимыІэр лъэпкъ шъхьафэу псэун ылъэкІырэп. Тэ тыбзи, тишъуа-

– МэфэкІ къодыеу слъытэ-

КъызэрэпІорэмкІэ, къэтыухъумэн, тызэрыгушхон тиі.

– Адыгэхэм щыгъыным сыдигъуи мэхьанэ раты. Адыгэ шъуашэр хъулъфыгъэмкІэ Іэрыфэгъу, бзылъфыгъэр къегъэдахэ. Тилъэпкъ зэо-банэхэм илъэсыбэрэ ахэтыгъ. Ащ дакІоу, шъуашэм зэхъокІыныгъэхэр фэхъухэзэ, непэрэ щыlакlэм диштэу тэгъэфедэ.

ЗэхэшэкІо купым узэрэхэтым тыщыгъуаз. Мэфэкіыр гъэшіэгъон хъущта?

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар

О НАРДХЭР

рр къыдэзыхыгъэ Анатолий Моска-нард зэдешіэх.

чыпізр

Апэрэ чіыпіэ Ліышэ Юрэрэ ленкэмрэ Юрэрэ

нард

егъэхьазыры. Адыгэ шъуашэм и Мафэ апэрэу зэрэдгъэмэфэкІы-

щтыр тэркlэ гушlуагьо. фэкі тиіэ зэрэхъугъэр ор-

Тхьаегъэпсэух ащ кІэщакІо фэхъугъэхэр. Адыгэхэр итэкъухьагъэхэу хэгъэгу 55-м ехъумэ ащэпсэух. Тыди щыІэ адыгэр иныдэлъфыбзэкІэ, иадыгэ шъуашэкІэ нэмыкІ лъэпкъхэм къахэщы. Адыгэ шъуашэм лъэпкъыр зэфещэ. Лъэпкъым игушъхьэлэжьыгъэ хигъэхъонымкІэ ащ фэдэ мэфэкіхэр тищыкіагъэх. Ыгуи, ыпси хэзылъхьэу адыгэ шъуашэм и Мафэ хэлажьэрэмэ сэркІэ дунэе мэхьанэ яІ. МэфэкІым пІуныгъэмкІэ шІуагъэу къыхьыщтыр бэ.

- Шъуашэр зыщыгъыр лъэпкъ шэн-хабзэхэм яухъумакІоу сэ-

цІыфым мыхъун ымышІэщтэу сегупшысэ. Адыгэ шъуашэр дахэу зезыхьэрэм, имэхьанэ къэзыгъэшъыпкъэжьырэм гъунэ имыlэу

— Гъучіыпс, сиупчіэ нахь занкізу къыпфэзгъэзэщт.

ФУТБОЛ. РЕСПУБЛИКЭМ И КУБОК

«Кощхьабл» «Урожай»

Адыгэ Республикэм футболымкІэ и Кубок икъыдэхын фэгъэхьыгъэ ешіэгъухэр шіэхэу аухыщтых. Улапэ икомандэ апэрэ чіыпіэм фэбэнэнэу фитыныгъэ къы-

Тульскэм икомандэу «Урожаир» «Кощхьаблэм» непэ Мыекъуапэ щыіукіэщт. Ешіэгъум текіоныгъэр къыщыдэзыхырэр финалым хэфэщт.

— «Урожаимрэ» «Кощхьаблэмрэ» язэlукlэгъу Іоныгъом и 25-м сыхьатыр 16:30-м республикэ стадионэу «Юностым» щаублэщт. Спортым пыщагъэхэр

ешІэгъум еплъынхэу зэхэщакІохэм рагъэблагъэх, — къытиlуагъ Адыгэ Республикэм футболымкІэ ифедерацие итхьаматэу Николай Походенкэм.

Ю. ЛІышэр апэрэу атекІуагъ

Мыекъуапэ нардхэмкіэ изэіухыгъэ зэнэкъокъу нэбгырэ 16 хэлэжьагъ. Апэрэ чіыпіэхэр зыхьыщтхэр язэрэмыгъашізу кізух ззіукізгъухэм уяплъынкіз гъзшізгъоныгъэ.

Ящэнэрэ чІыпІэм икъыдэхын Пэнэшъу Мыхьамодэрэ Гъыщ Нухьэрэ щызэнэкъокъугъэх. Пчъагъэр 2:0-у М. Пэнэшъум текІоныгъэр ыхьыгъ. Финалым ЛІышэ Юрэрэ Хъот Юнысрэ щызэlyкІагъэх. Ю. ЛІышэр 2:1-у ешіэгъум щытекІуагъ, апэрэу чемпион хъугъэ. Урысыемрэ Адыгеимрэ язаслуженнэ тренерэу, спортымкІэ мастерэу Хъот Юныс къызэрэтиlуагьэу, зэнэкъокъухэм ахэлажьэ зышІоигьомэ япчъагьэ хэпшІыкІэу хэхъуагъ. Республикэ стадионэу «Зэкъошныгъэм» идиректорэу Шъхьэбэ Сэид зэхэщакіохэр фэразэх. Шахматхэмкіэ хэу зэхащэщтых.

клубым зэнэкъокъур щыкІонымкІэ С. Шъхьабэр сыдигъуи Іэпы-Іэгъу къафэхъу.

ХагъэунэфыкІырэ чІыпІэхэр къыдэзыхыгъэхэм кубокхэр, щытхъу тхылъхэр аратыжьы-

Зэнэкъокъум Европэм самбэмкІэ ичемпионэу Гостэкъо Хьумэр, Адыгеим изаслуженнэ тренерэу Анатолий Москаленкэр, спортым иветеранэу ТІэшъу Мэдин, ащ ыкъоу Айдэмыр, фэшъхьафхэри хэлэжьагъэх. Адыгэ Республикэм и Мафэ фэгъэхьыгъэ зэlукlэгъухэр нардхэмкlэ шlэ-

ШАХМАТХЭР

псынкіэу гупшысэрэр къахэщы

Шахматхэмкіэ зэіукіэгъоу Мыекъуапэ щыкіуагъэр къэзыгъэдэхагъэр зы ешіэгъур такъикъищым къыкіоці аухын зэрэфэягъэр ары. Псынкіэу гупшысэнхэм, хэкіыпіэшіухэр къагъотынхэм зэнэкъокъур фэгъэхьы-

Нэбгырэ пэпчъ очкоуи 9 ригъэкъун ылъэкІыщтыгьэ. Ащ щыщэу Артем Арутюновымрэ Къэзэнэ Юсыфрэ очко блырыбл къахьыгъ. А. Арутюновыр зэнэкъокъум нахь чанэу хэлэжьагъэу алъыти, апэрэ чІыпІэр фагъэ-

шъошагъ. ТиІофшІэгъоу, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ журналистэу Къэзэнэ Юсыф ятІонэрэ чІыпІэр къызэрэдихыгъэм фэшІ тыфэгушІо. Республикэм имэфэкІ мафэхэм зэхашэшт зэнэкъокъум гъэхъагъэхэр щишІынхэу фэтэІо.

Нэкіубгьор зыгьэхьазырыгьэр ЕМТІЫЛЬ Нурбый.